

LUNDAGENEALOGEN

MEDLEMSBLAD FÖR
LUNDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Nr 1 2012

Innehåll

Styrelsen, m.m.

Reflektioner

Guds hus är byggt människan till tjänst

Lunds Släktforskarförenings hemsida

Jourhavande släktforskare på biblioteket

Sjömansättning filmad i fädernas trakter

Sven Isberg, tunnbindarmästare i Lund

På servicebussen

Alfred Hedlund

Verksamhetsberättelse för Lunds Släktforskar förening

Gravstensinventeringen nystartar

Lunds Släktforskarförenings program våren 2012

Bilagor (endast till medlemmar)

Kallelse till årsmötet

Program våren 2012

Inbetalningsavi medlemsavgift i Lsf för år 2012

Våra medlemsarrangemang och kopiering av vår medlemstidning "Lundagenealogen" sker i samarbete med Sensus Studieförbund.

Lunds Släktforskarförening LSF

Org.nr: 802420-3997

E-post: info@lundsslaktforskarforening.se

Hemsida www.lundsslaktforskarforening.se

c/o Kerstin Olsson, Warholms väg 8C 224 65 Lund

Medlemsavgiften är 150 kr/år och sätts in på pg. 498 47 45-2.

Makar/samboende betalar 200:- kr tillsammans!

samt 190:- för enskild medlem bosatt utomlands.

Styrelse:

Ordförande: Kerstin Olsson, 046-211 31 02

e-post: kirra.olsson@gmail.com

Vice ordförande: Ingemar Åkesson, 046-14 32 50

e-post: ingemar.046143250@telia.com

Sekreterare: Jan-Erik Norne

e-post: janeriknorne@gmail.com

Kassör: Rolf Nilsson, 0705-149687

e-post: rolf-h.nilsson@telia.com

Eva von Rosen

e-post: ev_rosen@hotmail.com

Anders Lindberg

e-post: aelindberg2004@yahoo.se

Margareta Wickström, 046- 13 31 51

e-post: margaretaie.wickstrom@gmail.com

Rolf Carlsson

e-post: rolf@litorinadalen.se

Karolina Widell, 0706-706477

e-post: karolina.widell@gmail.com

Revisorer: Stig Aronsson, 040 / 12 97 25 (sammanställande), Anders Larsson, 040-40 02 33

Eva Wisbrant som revisorssuppleant.

Valberedning: 2 st vakanta tjänster, Inger Björklund

Föreningen, som hade 146 st medlemmar vid utgången av år 2011, är ansluten till Skånes Genealogiska Förbund, och Sveriges Släktforskarförbund

Biblioteket finns på Arkiv Centrum Syd, Porfyrvägen 20 i Lund.

Öppet: torsdagar 9-12

Reflektion

Novemberdimman ligger tjock över Skåne och alla väntar vi på att få tända det första adventljuset. Av hälsoskäl har jag nödgats skriva den här sidan tidigare än vad som är brukligt. Men jag tror det har marginell betydelse eftersom vi ofta klagar på att tiden går så fort.

Föreningens hösttermin har varit innehållsrik med inspirerande och välbesökta föredrag. Cirkelgruppen, som arbetat med Norra Nöbbelöv, har varit mycket flitig och är nu inne på slutvarvet att sammanställa och under år 2012 avsluta sitt arbete.

Samarbetet med Stadsbiblioteket har utökats i form av ”jourhavande släktforskare”, vilket har varit välbesökt och uppskattat. Så välbesökt att vissa besökare har fått gå hem med oförättat ärende. Föreningen behöver därför fler medarbetare och är du intresserad att hjälpa till med detta så hör av dig till Rolf Carlsson eller Anders Lindberg. Deras e-postadresser finner du på föregående sida.

Nu hoppas styrelsen att vårterminen skall bli lika intressant och välbesökt. Programmet hittar ni som vanligt längst bak i tidningen men också som en bilaga, vilken kan placeras på ett bra ”komihågställe”.

Förutom föreningens aktiviteter kommer år 2012 innehålla en stor förändring för oss släktforskare. Jag tänker på färdigställandet och invigningen av det nya Arkivcentrum Syd. För många blir det säkert lite sorgsamt när Landsarkivet lämnar Dalbyvägen men onekligen positivt av att allt blir samlat under ett tak. LSF kommer som tidigare att ha sin expedition tillsammans med SGF men på annan plats än tidigare. En stor del av våra biblioteksböcker kommer att ha sin plats hos Landsarkivets referensbibliotek, vilket gör böckerna mer tillgängliga. Vi skall även i fortsättningen försöka hålla vår expedition öppen på torsdagar mellan 09.00-12.00.

Nu önskar jag alla Ett Gott Nytt År och väl mött på årsmötet den 6 februari hälsar
Kerstin Olsson, ordf.

Nya medlemmar under år 2011 Se hit!

Grahns Tryckeri AB var mycket frikostiga med exemplar vid tryckningen av vår jubileumsskrift ”Från Lunds horisont”. Styrelsen har därför beslutat att dela ut ett ex. till alla nya medlemmar under år 2011, som besöker vårt årsmöte. Ordinarie pris för boken är numera 100 kronor (nypris var 160 kronor).

”Guds hus är byggt människan till tjänst”

Processen om bänkarna i Lunds domkyrka 1683

Av Markus Gunshaga

Platsbrist i kyrkan är nog inget större problem för dagens kyrkobesökare, det brukar finnas gott om bänkar och man får sitta var man vill. Annat var det i äldre tider, kyrkan var i regel fullsatt och kyrkbänkarna följde en strikt hierarkisk ordning. Män och kvinnor satt åtskilda med kyrkogången emellan sig, varje gård hade i regel en bänkrad till sitt förfogade, klockaren hade sin speciella plats och socknens adliga herrskap satt i regel i herrskapsbänken längst fram i kyrkan. Regeln var att ju högre samhällsställning man hade, desto längre fram i kyrkan satt man. Man ville självklart vara så nära Gud som möjligt när prästen förkunnade Guds ord ifrån predikstolen.

En annan skillnad i äldre tid var att bänkplatserna inte var gratis för kyrkobesökarna. Platserna kunde antingen köpas för en fast summa eller hyras för ett år i sänder. Dessa inkomster var viktiga för kyrkokassan, och under 1600-talet framgår det att Lunds domkyrka vanligtvis brukade hyra ut, *utstädja*, sina bänkplatser. Det kontrakt som då ingicks kallades *städsavtal*, och för att det skulle bli giltigt måste de som hyrde bänkarna skriva på en *städsmålsedel* som skulle förvaras som värdehandling i hemmet. Lunds domkyrka var inget undantag när det kom till kyrkobänkarnas hierarki. I Lund fanns ju dessutom den väldiga akademistaten med professorer, studenter, pedeller och bibliotekarier, och dessa hade genom sin koppling till universitetet fri tillgång till akademins bänkrader i domkyrkan. Stadens borgare vad dock tvungna att städja sina bänkplatser, och det är just denna bestämmelse som ledde till en process under hösten 1683.

Efter skånska kriget

Kriget 1675-79 ledde till stor oreda i Skåne, något som även märktes av i kyrkorna. Kyrkovärden Nathanael Detherdingh i Landskrona klagade till exempel 1687 över ”at een deehl af församlingen innehålla ock icke Erleggia den lega Een eller annan för deras Stohleställen till Kiörckian bethala borde”. Magistrat uppmanade genast stadens invånare att betala denna avgift hos kyrkovärden, och de som vägrade skulle utan undantag ställas inför rätta. Magistraten betonade särskilt att ”ingen af dem, der Stadigt här wistas och söchiar sijne Rumb uti Kiörkiones Stohlar, kan derföre befrias”.

I Lund var situationen lika förvirrad, stadens rådhus hade bränts ner av danskarna och även domkyrkan var farligt nära att bli lågornas rov. Många bostäder i staden blev nerbrända, och därigenom gick också många städsmålsedlar upp i rök. När allt hade lugnat ner sig hade därför domkyrkorådet upptäckt att det fanns en del frågetecken kring vem som egentligen städde vilken bänk i domkyrkan. Den 24 september 1683 befallde man därför att domförvaltaren Sven Kråka skulle skapa en lista över vilka ur stadens borgerskap som inte längre ville städja sina bänkplatser samt vilka som hävdade att deras städsmålsedlar brunnit upp under kriget. De som saknade sedlar men önskade städja bänkplatser skulle genast tillåtas den möjligheten. Domförvaltaren utnämnde stadsprokuratorn Gudmund Andersson till Lund till sin fullmäktige, och som sådan infann han sig vid Lunds kämnarsrätt den 30 oktober 1683. Som stadsprokurator fungerade Gudmund som stadens rättegångsombud eller advokat, och var väl insatt i de juridiska förhållandena.

Inför rätten uppvisade han en skriftlig kallelse där han hade instämt samtliga ur Lunds borgerskap, främst de som inte kunde bevisa med städsålsedel att de hade stätt sina bänkar i domkyrkan. Gudmund krävde att de borgare som inte kunde uppvisa någon sedel inom fjorton dagar skulle ingå ett nytt städsålsavtal eller åtminstone infinna sig hos domförvaltaren. De som vägrade skulle åtalas och tvingas betala både böter och extra utgifter. Kämnarsrätten beslutade att de borgare som varit närvarande vid rätten den 30 oktober och lovat att ingå nytt städsålsavtal skulle tillåtas göra detta inom fjorton dagar. De som inte återkom innan denna tid, och meddelade huruvida de ville städa en bänkplats i domkyrkan eller ej, skulle allvarligen befallas att inställa sig åtta dagar därefter, och de borgare som på det datumet fortfarande inte meddelat sitt beslut hade ”då at förwänta dhet straff och Böter öfwer sigh som Lagh förmåhr”. Fjorton dagar senare, alltså den 13 november, infann sig stadsprokuratorn på nytt vid kämnarsrätten. Genom stadstjänaren Dines Erlandsson hade han låtit instämma de borgare som inte dykt upp vid det första mötet, och yrkade på rättens utslag över både de som dykt upp denna dag, och de som varit närvarande vid det första mötet den 30 oktober.

Den 23 november föll den slutliga domen vid Lunds kämnarsrätt i målet mellan domkyrkoförvaltaren Sven Kråka och stadens borgerskap. Kämnarsrätten underströk att Kråka hade inlett processen ”på Embetes wägnar som och Kyrkian till Uppbyggelse” genom kyrkorådets godkännande och beslut. Med utgångspunkt i de skäl och omständigheter som lagts fram under höstens förhandlingar fann rätten skäligt, ”aldenstundh Guds huus är bygdh Menniskian till tjänst, så är der emot Menniskian igen plichtskyldigh understödia och uppehålla Gudz Tämpell, så det icke omkullfaller”, att döma de borgare som var någorlunda förmögna ”dem själva till heder” till att begära städsålsedlar inom fjorton dagar. De borgare som därefter ännu inte begärt nya sedlar skulle tilldömas exekution i sitt bo och sin egendom, för att därigenom betala omkostnaderna.

De listor som domkyrkoförvaltaren Sven Kråka upprättade över stadens borgerskap på hösten 1683 infördes samma år i Lunds kämnarsrätts dombok, och är ett tidigt exempel på en i princip komplett förteckning över stadens invånare under sent 1600-talet. Den ger en god inblick i hur stadens borgerskap såg ut kort efter skånska krigets slut, och är ett intressant tidsdokument över hösten 1683 och processen om bänkarna i Lunds domkyrka:

”Först framstodh **Christen Hansson**, och berättar at han har Städt sitt Stohleställe på Lilla gången af förrige dombkyrckians Befallningzman Lorentz Hellman och derföre betalt 6 D:r Sölf: M:t och gjorde der på sin Eedh effter Lagen, at Städmåhls Zedelen som han der på bekom, är bortkommin i Krijgztijden, men Stohlerummet för sin hustru will han gierna infinna sigh att städia,

Nills Pålsson på Breedgatan der näst framkom, och säger sigh hafwa städt sin hustrus Smäck den 8:de af Arfwed Larsson för 3 åhr sedan, hwilken är bortkommin, hwarpå han effter Lagh giordhe sin Eedh, elliest begiärar han städia sin Stohl, om dhet kunde skie för möyeligh penningh,

Feltschieren M:r **Zacharias Schillingh** will städia för sigh och sin hustru och betala effter handen Städmåhlet,

Åge Hijsingh will infinna sig.

Lars Pålsson sammaledes.

Nills Guldsmedh item,

Per Mårtenssons hustru framkom och säger sigh hafwa legdt sin Smäck af Maren Arentz för 8 åhr sedan;

Lars Bleekman will inställa sigh för sitt Rum hoos H:r Dombförwaltaren,

Lasse Nilsson will sittaa på gången och intet leya,

Christian Arfwedsson Smedh will för sin egin persohn Städia, men hustrun har een Stohl på Gången,

Nills Bengtsson Timberman will intet Städia.

Pål Bagge säger sin Städsmåhls Zedell på hans Stohl wara bortbrändh i Krijgstijden, hwar på han gjorde sin Eedh, men för sin hustru will han Städia.

M:r **Otto Smedh** framstodh, som will Städia för sigh och sin hustru.

Christen Nilsson Smedh will infinna sigh hoos H:r Dombförwaltaren och taga Zedell för sigh. Men hustrun har Zedell.

Per Smedh will städia för sigh, Men hustrun sitter på een Stool på Golfwet.

Cassper Bagare beklagar sigh intet ha rådth at Städia.

Jacob Pottmakare will straxt infinna sigh hoos domförwaltaren.

[...] **Jöhran Johansson** will infinna sigh och taga Zedell.

Lars Broläggiares hustru berättar, at hoon och hennes Mann stå på Golfwet.

Maren Arendtz bewijste medh een Zehdel at hafwa städt sitt Stole rum på Stora gången Num:o 7 af H:r Professor Hylthen och Anders Spohle,

Anders Wedermöllare will stadia för sihj och sin hustru,

Hans Jöransson Smedh föregifwer för sigh sielf at willia stå på Golfwet.

Christen Bagare säger sigh tillförende hafwa welat Städt sin Sahl: faders Stoleställe, och det intet kunnat nåå, nu säger han sigh intet hafwa rådth der till, uthan framdeeles, i medler tijdh will han stå på Golfwet.

Anders Jöransson säger sigh intet willia städia,

Nills Olsson skraddare beklagar sigh intet hafwa rådth at städia, uthan han medh sin hustru will stå på Golfwet.

Nils Pålsson på Sönder Gathan will intet städia uthan stå på Golfwet,

Rasmus Månsson skraddare säger, hans hustru sitter på een Stohl på Golfwet, men för sigh sielf will han städia och taga Zedell.

Christen Kruses hustru mötte och säger, at hon och hennes Man stå bådha på Golfwet,

Anders Truedssons hustru säger sigh hafwa Stohl på Gången och hennes Man står äfwen på Gången,

Tule Persson medh sin hustru stå på Golfwet,

Sören Kruses hustru mötte och säger att hon och Mannen sittaa beggie på gången,

Måns Faijersson och hans hustru stå på gången,

Anders Madtson will straxt infinna sigh at städia för sigh och hustrun,

Asmund Trölsson för sigh och sin hustru will straxt infinna sigh,

Nills Christensson berättar at hafwa städt och betalt sitt stolerum till Christopher Månsson förrige DombKyrcke fougden, hwar på han gjorde sin Eedh.

Jöns fellbereder will intet städia hwarken för sigh eller sin hustru,

Johan Snidkare, meddell Löös, will stå på gången,

Anders Hurre föregifwer hafwa Zedell på sin hustrus Smäck

Måns och Jeppa Swerteman, Medel löse, sökia deras Standh på Gången

Christopher Howalt will infinna sigh.

Niclas Howalt siuk kunde intet komma tillstädes.

Knut Thuresson will infinna sig hoos domförwaltaren

Jöran Petersson för sin hustru will städia

Samuel Handskemakare will inställa sigh hoos domförwaltaren och accordera medh honom om han will wara billigh”.

De som inkom 13 november:

”**Anders Ågesson** inkom, säger sigh nu intet så hastigt kunna leija Stolerum i Kyrckian, effter han nyss är kommen till Stadhen

Bengt Slachtare berettas wara bortreest och uthan dess boor på Lega och intet betalt sitt huus han i boor.

Bengt Olsson Grynmålare tillfinnes at lega, som hans hustru berettar at han will göra

Jöns Kudsk skall lega, war intet tillstädes

Nills Swensson tillfinnes at betala Stolestället för sigh, men hustrun will sittia på gången.

Cassper Bagare skall Städia för sigh, Men hustrun blifwer sittandes på Golfwet.

Swen Nillsson tager Zedell på Stolerummet,

Christen Jostsson skall städia Stolerum i Kyrckian,

Anders Sörensson skall Städia,

Peter Wrangell will för sin persohn städia, men hustrun söker mäst Hospitalet effter som der är närmast,

Nills Waltersson skall städia,

Emanuel Hattemakare har nyss bygdt och will medh tijden städia,

Jeppe Jönsson will för sin hustru städia,

Per Kruuse gambl: Man Sonen Sören will städia för Gården,

Christen Eskillss Skomakare frij, hustrun sitter på gången,

Måns Fajersson skall städia,

Torkill Persson skall städia om han icke kan opwijsa Städsmåhls Zedell,

Hans Nillsson skall städia,

Swen Rask will intet städia uthan stå på Golfwet,

Oloff Andersson will städia,

Lars Nillsson will städia,

Isach Madtzson skall städia,

Trullss Olofsson skall städia.”

Källor och litteratur

Lovén, Nils Eberhard, *Landskrona under svenska tiden 1658-1908 : historiska anteckningar*, del 1-3, Landskrona, 1908-1909 (del 2, s. 21-22)

Svenska Akademiens Ordbok.

Landsarkivet i Vadstena

Göta hovrätts arkiv: Advokatfiskalens arkiv, volym EVIIBAA:3948 (s. 101-105, 107-108, 111-112).

Lunds Släktforskarförening LSF

Bilden är tagen av lundafotografen Per Bagge (1866-1936).

"Nya hemsidan: www.lundsslaktforskarforening.se

I september öppnade vi föreningens nya hemsida www.lundsslaktforskarforening.se. En målsättning är att efterhand fylla hemsidan med mer information om sådant som kan vara nyttigt för släktforskare just i lundatrakten. Vi kommer också att hålla den uppdaterad med information om det som sker i LSFs regi.

Har du idéer eller förslag till den nya hemsidan, eller om du har möjlighet att bidra med text eller annat material, är du hjärtligt välkommen att höra av dig till någon i Styrelsen eller till webmaster@lundsslaktforskarforening.se.

Styrelsen"

NYHETSREV

Än en gång vill vi påminna om "Nyhetsbrevet". Lättast att nå ut med ny och aktuell information till våra medlemmar sker med hjälp av e-post. Nyhetsbrevet kan innehålla påminnelse om föreningens programpunkter, nyheter rörande släktforskning, vår förening m.m.

Vill du, som föreningsmedlem, ta del av aktuell information via Nyhetsbrevet, skickar du in ditt samtycke och din e-postadress till Anders Lindberg, aelindberg2004@yahoo.

Jourhavande släktforskare på biblioteket

Föreningen har vid flera tillfällen blivit tillfrågad om att ställa upp med Jourhavande släktforskare på biblioteket här i Lund. Denna höst kunde vi förverkliga detta och vid 6 tillfällen har två av våra styrelseledamöter, Rolf Carlsson och Anders Lindberg, haft möjlighet att bistå besökande med råd i deras släktforskning.

Från början var det bara tänkt att vi skulle finnas där 4 tisdagar, en gång i månaden mellan kl. 16 och 18, men på grund av den stora efterfrågan utökade vi antalet tillfällen till 6 gånger. Under dessa 6 tisdagar har vi i genomsnitt haft 10 besökande vid varje tillfälle.

Vårt arbete har blivit mycket uppskattat, både av personalen på biblioteket och också av de som kom och ville ha hjälp. Vi har blivit konfronterade med de flesta problem som kan uppstå vid släktforskning.

Det har varit allt från att läsa gammal text till att hitta släktingar i de olika databaser, som finns tillgängliga.

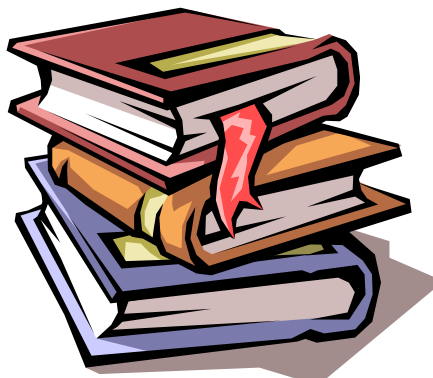
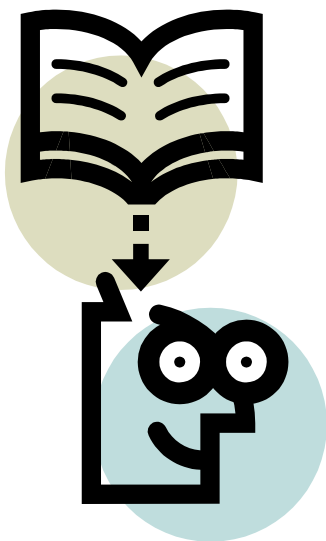
Efterhand förstod vi att många som kom var nybörjare och som ville lära sig hur det går till att släktforska, var man söker sina rötter och hur det går till att dokumentera sin forskning.

Eftersom det inte var enbart nybörjare vi tänkt oss att hjälpa, har vi därför beslutat oss för, att i samarbete med biblioteket, anordna två informationskvällar för nybörjare där vi på ett mer grundläggande sätt kan redogöra för hur det går till att släktforska och vilka hjälpmedel som finns att tillgå.

Detta kommer vi att göra nu i början på 2012, dels **tisdagen den 17 januari** och dels **tisdagen den 31 januari**. Klockan 18:00 – 20:00.

Båda gångerna kommer att innehålla samma information.

Vi kommer att begränsa antalet platser och med det ha en föransmälan.

Sjömansättling filmad i fädernas trakter

Kanske minns ni texten om sjömannen, som dök upp efter 147 år, se förra numret av vår tidning.

Skådespelaren John Wood, 60+, anlände med ett TV-team från Australien till Skåne i början av juli. Eftersom undertecknad var den avlägsne släktingen, var jag ombedd följa med på inspelning i Trolle-Ljungby med omnejd. Man hade släpat kameror och ljudteknik med sig från andra sidan jordklotet, det är tydligen ingen hejd på budgeten för ”Vem tror du att du är?”

I strålände sol infann jag mig i god tid vid Trolle-Ljungby Gods, som skulle utgöra bildmässigt lämplig kuliss till de första tagningarna. Jag gömdes undan i skuggan, huvudpersonen stegade ut på bron över vallgraven och kameran surrade. Så kallades jag fram, fick skaka hand med min avlägsne släkting, hälsa honom välkommen och avslöja vem jag var

Intet öga var torrt, det blev flera omtagningar innan regissören var nöjd. Inte nog med att värmen var jobbig, att finna de rätta engelska glosorna var inte helt bekymmersfritt.

Vi tog oss en titt på kyrkan, som ligger intill godset. Ted Rosvall och jag enades om att John Woods förfader troligen var döpt i den vackra dopfunten. Det lät ju för eländigt med dop i prästgården, trots att det rörde sig om ett barn från ett fattigt torp anno 1836.

Alltnog, lunch skulle avätas i närbelägna Bromölla. TV-teamet studerade med skepsis dagens meny. Rosvall och Nordenfors lät sig väl smaka av stekt sill och potatismos. Ljudteknikern och kameramannen petade förstrött i köttgryta med ris. Icke deras likör.

Eftermiddagen tillbringades i Tosteberga by, där platsen för anfaderns hem filmades från alla vinklar. Det hus som nu fanns stod ungefär på samma plats och grannhuset var från 1790, litet atmosfär från gångna tider alltså.

Svetten lackade, kameran surrade, regissören slet sitt hår och de två agerande konverserade på engelska. Det hela föregick utan minsta sminkning och jag tänkte att man nog retuscherade bort skavankerna i efterarbetet.

*Fädernas torp beundras av
Bo Nordenfors (t.v) och John Wood*

Man lät montera en kamera på min bil, satte skådespelaren och mig i bilen och lät oss småpratande köra längs vägen till Tostebergas hamn.

Allt för konsten

Nästa dag tillbringades några timmar på Landsarkivet i Lund, där Ted Rosvall och John Wood hängde över kyrkböckerna och landsarkivarien själv bar fram luntorna. Efter lunch – med av teamet godkänna mackor – bar det av till Skillinge, där ett segelfartyg blev kuliss för ett par timmar. John Woods förfader hade ju bevars seglat från Skånes kust till Bergen anno 1864

John Wood har tydligen varit aktiv som film- och TV-skådis i fyrtio år. En släktforskare ”down under” trodde sig mest sett honom i såpoperor. Det var en speciell upplevelse att få vara med och nog var det roligt att se hur det kan gå till att göra TV. Jag inväntar en DVD med det färdiga programmet. Får kanske fara till Tosteberga och visa den för dem, som med råd och dåd underlättade vårt besök i byn.

Bo Nordenfors

Sven Isberg, tunnbindarmästare i Lund

Ibland när man letar bland kyrkoböckernas hårda data om födelse, vigsel, barnafödande och död, träffar man på en person, som man känner särskild sympati och respekt för. En sådan person är för mig Sven Isberg, min frus farfars farfars far.

Hans far Anders Isberg blev soldat i Södra Skånska Kavalleriregimentet 1727 för Degeberga. Han levde i en mycket fattig tid, efter Karl XII:s krig. Nöden var stor i Sverige och särskilt i Skåne, efter den danska invasionen 1709–1710 med stor ödeläggelse. Det förekom missväxt flera år och efter fredsslutet 1721 bröt det ut boskapspest. Fattigdom präglade hela Anders Isbergs liv, ”fattig” står det i kyrkoböckerna under hans senare år.

Sven Isberg föddes 1745 och han var näst yngst av åtta syskon. Han var tolv år, när hans far slutade som soldat och måste flytta från soldattorpet. Han var femton år, när hans mor dog. Han fick möjlighet att gå i lära hos en tunnbindare i Kristianstad och blev godkänd som tunnbindaregesäll den 13 december 1768, när han var 23 år gammal.

Lund hade vid denna tid två tunnbindarmästare. Den ene var Mårten Löfgren, som 1763 hade gift sig med Ingri Brita Höijer och därigenom fått överta sin svärfar Nils Christenssons verkstad. Mårten och Ingri Brita fick två barn, men Mårten dog i januari 1771, bara 36 år gammal.

Jag vet inte om gesällen Sven Isberg redan hade flyttat till Lund eller om det spritt sig bland gesällerna i Skåne att det fanns en verkstad ledig i den staden. I vilket fall som helst blev det nu Svens tur att i januari 1772 få gifta sig till sin verkstad, sedan magistraten i Lund hört tunnbindareskrået i Malmö. Tunnbindarna i Lund hörde till ämbetet i Malmö, för det krävdes minst fyra mästare för att bilda ett eget skrå. Eftersom Sven Isberg övertog en befintlig verkstad, blev det inte flera mästare i Lund, och därför gav magistraten honom tillstånd att få burskap i Lund.

Nytagen bild av fastigheten Kraftsrote 6 Bredgatan 22. Huset är byggt av Sven Isberg. Det stod färdigt 1800 enligt bevarandeplanen. Då var han 55 år gammal och hade haft sin verksamhet på tomten sedan 1777. (Foto Lars-Göran Olsson)

Ingri Brita var 29 år och Sven var 26 år, när de gifte sig. 1777 flyttade de verkstaden från Stora Södergatan till Krafts rote nr 6, ganska nära Norrtull på Bredgatans östra sida, där de bodde till sin död.

De fick ett långt liv tillsammans, drygt femtio år. Hon dog 1823 och han dog 1829.

Sonen till den fattige soldaten var nu borgare i Lund. Han fick så småningom förtroendeposter i staden. Han kom att tillhöra stadens äldste, som var tolv borgare som valdes årligen och som beslutade om skatter och gav råd till magistraten, stadens styrelse bestående av borgmästare och rådmän. 1810 var han tillsammans med två andra stadens äldste med om att föreslå magistraten en lämplig plats för ny kyrkogård, Norra kyrkogården.

1763 års fattigvårdsordning krävde att socknarna tog hand om sina fattiga, tidigare var det frivilligt. Många var hänvisade till att tigga för att överleva och tiggeriet var omfattande. Lund inrättade ett kommunalt organ, Lunds stads fattigförsörjningsdirektion, år 1804. En av undertecknarna av det första reglementet var Sven Isberg.

I början av 1800-talet var brandväsendet i Lund dåligt organiserat. Stadens invånare kunde utses att ingå i något av de fyra sprutlagen, där staden hade två, universitetet (akademin) ett och domkyrkan ett. Brandmaterielen sköttes inte och fungerade inte, när brand bröt ut. Det behövdes en övervakande myndighet och det inrättades en branddirektion 1808.

Ordförande var den blivande domprosten Christian Wåhlin och övriga ledamöter professor Fremling, lektor Leche, rådmän Gülich, tunnbindare Sven Isberg och vice häradshövding Groothe. Branddirektionen mötte emellertid stor brist på intresse, när den under sina första år ville stärka brandskyddet. Det kostade ju pengar att anskaffa och underhålla materiel.

Så Sven Isberg blev en respekterad och ansvarsfull medborgare. Några fler upplysningar om honom som person går också att få i böckerna.

Den som först övertog Nils Christenssons tunnbindarverkstad var sonen Christian Höijer. Alla Nils barn heter Höijer, medan han själv nästan alltid heter Christensson i böckerna, ett par gånger dock Höijer. Christian började i lära hos sin far 1754 och blev mästare 1760, när han var 22 år. Fadern lämnade då sitt burskap i Lund till förmån för sonen. Christian gifte sig 1761 och fick fyra barn, av vilka åtminstone tre dog som små. 1769 har Christian flyttat hem till föräldrarna. Det står att han var ogift. Det är möjligt att hustrun dog vid det fjärde barnets födelse. Han verkar ha upphört med att driva sin verkstad och det är nu som fadern lämnar verkstaden och burskapet till Mårten Löfgren.

Christian verkar oförmögen att arbeta, men han levde ända till 1802. Han blev 63 år gammal. Man kan väl anta att det för honom som så många andra vid denna tid var spriten som var orsaken till hans misär. I ett brev till rådhusrätten efter hans död berättar Sven Isberg att Christian på senare år inte kunnat underhålla sig själv och saknar tillgångar. Sven Isberg har de senaste fyra åren underhållit honom med mat och kläder.

En annan släkting som får hjälp av honom är brorsonen Hans Isberg. Denne verkar vara den ende av soldatens efterkommande förutom Sven, som använder sig av namnet Isberg. Hans har under en period varit gesäll hos Sven, men sedan vistats på andra platser i landet. 1818 kom han tillbaka till Lund, 60 år gammal. I husförhörslängden står att han var utfattig och nästan blind och försörjdes av sin farbror. Han bodde kvar till 1826.

Ytterligare en försörjningsbörda fick Sven och Ingri Brita på ålderdomen. Äldste sonen Anders hade blivit tunnbindare – och även hökare – och hade verkstad i hörnet av Stora Södergatan och Drottensgatan. 1813 dog han av lungdot, 38 år gammal, och 1816 dog hustrun Johanna Maria Hallbeck, också av lungdot, 37 år. De hade sex barn, det äldsta 16 och det yngsta 4 år. Brita Augusta, 10 år, och Carl Anders, 4 år, fick flytta till farfar och farmor, som då var 71 och 74 år.

De andra barnen togs om hand av fastern Märta Lucia, som var gift med bryggaren Hans Lindberg. Sextonåringen var redan i lära för att bli hattmakare och näst äldste sonen Paul kom i lära hos handlanden på Bredgatan 2 (Krafts rote nr 19), där han så småningom blev bokhållare och fick överta affären. Paul Isbergs bokhållare Wickman fick i sin tur överta affären, när Paul dog 1867.

När farfar Sven Isberg dog 1829, flyttade yngste sonen Carl till sin bror på Bredgatan 2. Även han blev handlande och han hade sin affär från 1855 på Kyrkogatan 17. Huset såldes och revs i början av 1900-talet. En byggnad som funnits på tomten flyttades till Kulturen, nämligen Dekanhuset. Carl Isberg är min frus farfars far.

Så ser de uppgifter ut som jag hittat i arkiven. Den bild de ger av Sven Isberg, sonen till den fattige soldaten i Degeberga, är att han var en person som andra hade förtroende för och som hade medkänsla med andra.

Göran Blanck

*Källor: Kyrkböckerna och mantalslängderna
Protokoll från Tunnbindareämbetet i Malmö, Malmö Stadsarkiv
Årsböcker från Föreningen Gamla Lund*

På servicebussen: Jag är född i Betlehem sa han som körde

Med dessa rader skrivna på haiku vann vår medlem i Lunds Släktforskarförening Barbro Nilsson kyrkans SMS tävling.

Det hela började med att Barbro i somras såg en liten notis i en tidning där domkyrkorådet utlyste en tävling om att skriva en kort text med här- och nuanknytning som skall pryda ett fönster på domkyrkoforum. Eftersom Barbro sedan många år har ägnat sig åt haiku en japansk diktform i miniformat så var detta perfekt för henne. En haiku dikt innebär 5-7-5 stavelser, plus innehålla något som får läsaren att haja till och tänka efter.

Juryn med bl.a. Lundabiskopen Antje Jackelén föll direkt för Barbros bidrag som också har en verklighetsbakgrund. En busschaufför som pratar med passagerarna är kanske inte en vanlighet, men på en servicebuss kan det hända. Han berättade då att han var född i Betlehem. Detta var en upplysning för Barbro som aldrig förr hade träffat någon som var född i Betlehem och hon ville då formulera sina tankar just med en haiku dikt.

Barbro förklarar att bidraget har 3 bottnar:

För de flesta svenskar så finns det bara en som är född just i Betlehem.

Passagerarna i bussen var gamla och skröpliga. Den som körde dem var född i Betlehem.

Den tredje aspekten är här- och nuanknytningen - bussföraren är invandrare."

Barbro har även vid 80-års ålder givet ut en liten diktbok som heter Typ haiku."
Nedtecknat av Eva von Rosen

Alfred Hedlund

En småregnig oktobereftermiddag gick vi i Nöbbelövsgruppen en kyrkogårdsvandring kring kyrkan i Norra Nöbbelöv. En av gravvårdarna drog lite mer uppmärksamhet till sig. Den var över konstnären Alfred Hedlund, född och uppväxt i Nöbbelöv. Ett för mig, tidigare okänt namn, men han var representerad på föreningens utställning av gåramålningar våren 2008, trots att hans konst inte riktigt kan jämföras med gåramålarnas. Min nyfikenhet var väckt och jag ville veta mer om honom.

Alfred Hedlund föddes den 31 januari 1884 vid Nöbbelöv Nr 3. Fadern Lars var skräddare och var själv född i Nöbbelöv 1851. Alfred hade en två år yngre syster, Hilda. Under en stor del av Alfreds barndom bodde familjen vid faderns föräldrahem, där en farbroder, Nils Månsson, var åbo. Alfreds intresse för att rita och måla vaknade tidigt. En av hans första läromästare var hans skollärare i Nöbbelöv, som bland annat lät honom sitta i fönstret och måla av Nöbbelövs Gamla kyrka, vilken revs i slutet av 1800-talet.

*Gravsten över Alfred Hedlund,
Norra Nöbbelövs kyrkogård*

Efter konfirmationen var det dags att välja yrkesbana. Familjens ekonomi tillät inte att han kunde satsa på konstnärskapet utan han fick börja som yrkesmålare. Den förste mästaren, där han utövade yrket var hos Axel Brage i Lund. Från 1898 och 10 år framåt stannade han här, för att sedan bege sig till Stockholm. Under Lundatiden hade han varit flitig elev i Lunds tekniska skola och fått handledning av porträttmålaren Fredrik Krebs.

Efter några år i Stockholm, tog Alfred Hedlund hösten 1910 det avgörande steget och lämnade in prover på sin konst till Konstakademin för bedömning. Några dagar senare meddelades det att han antagits. Under sin tid vid akademien fick han flera utmärkelser och lovord. Vid sin avgång från konsthögskolan fick han Kunglig medalj. Hedlund erhöll också resestipendium 1920 och vistades en del i Paris, men även andra platser i Europa besöktes, bland annat Rom.

1923 hålls en utställning i Lund och efter den stannar han kvar i Skåne och närheten till Nöbbelöv. Bland alla hans verk finner man många som skildrar gårdarna och naturen kring Norra Nöbbelöv med siluetten av Lund i fjärran. Den 14 oktober 1930 gick denne Nöbbelövs berömdhet ur tiden.

*Källa: Gustaf Valby: Alfred Hedlund, en minnesteckning
Berit Aronsson*

Verksamhetsberättelse för Lunds Släktforskarförening 2011

Styrelsen har haft följande sammansättning under året:

Ordförande:	Kerstin Olsson
Vice ordförande:	Ingemar Åkesson
Sekreterare:	Jan Erik Norne
Kassör:	Rolf Nilsson
Övriga ledamöter:	Eva von Rosen Anders Lindberg Margareta Wickström Rolf Carlsson
Suppleant:	Karolina Widell

Revisorer: Stig Aronsson (sammanställande), Anders Larsson.

Revisorssuppleant: Eva Wisbrant.

Valkommitté: Inger Björklund samt styrelsens medverkan.

Redaktionskommitté för Lundagenealogen: Berit Aronsson, Birgitta Calagos, Bo Nordenfors, Kerstin Olsson och Eva von Rosen (redaktör)

Lundagenealogen:

Föreningens tidning, Lundagenealogen, har under året utkommit med 2 nummer.

Bibliotek:

Föreningens bibliotek och expedition på Arkivcentrum Syd har under året varit bemannat varje torsdag mellan kl. 09.00-12.00.

Jourhavande släktforskare: Ingemar Åkesson och Berit Aronsson har under året tjänstgjort som jourhavande släktforskare på Arkivcentrum Syd.

Under hösten har samarbetet med Lunds Stadsbibliotek utökats med jourhavande släktforskare. Vid sex tillfällen har Rolf Carlsson och Anders Lindberg haft möjlighet att vägleda och ge råd till en intresserad allmänhet. Diskussioner har skett, tillsammans med bibliotekarie Helena Holmström - Berntsson, att utöka verksamheten.

Hemsida:

Styrelsen, under ledning av Karolina Widell, har under året arbetat med en ny layout och innehåll av hemsidan. Den nya hemsidan lanserades under hösten och föreningen fick därmed även en ny officiell webbadress: www.lundslaktforskarforening.se . Föreningen använder nu ett enklare publiceringsverktyg (wordpress.org), som gör det lättare att hantera och lägga till information på hemsidan.

Medlemsantal:

Föreningens medlemsantal är 146 st. varav 3 är hedersmedlemmar.

Ekonomi:

Föreningens ekonomi framgår av den ekonomiska berättelsen.

Sammanträden:

Styrelsen har under året haft åtta protokollförda sammanträden.

Medlemskap: Medlemskap i Sveriges Släktforskarförbund och Skånes Genealogiska förbund. Föreningen är också medlem i Skånes Arkivförbund. Arkivförbundet handhar och förvarar föreningens arkivmaterial.

Medlemsverksamhet under 2011:

31 januari: Årsmöte på Träffpunkten S:t Laurentiigatan 18, Lund, med efterföljande föredrag av Guno Haskå, som visade hur man kan lägga upp och använda databaser inom släktforskningen. 32 deltagare.

23 februari: Öppet hus – Rådgivningskväll. I samarbete med Lundasamlingen. Här fanns också möjlighet till speciell rådgivning och hjälp till de som vill börja släktforska. 10 deltagare.

19 mars: Släktforskningens dag. Samarbete med Lunds Stadsbibliotek. Aktiviteter hela dagen med hjälp till släktforskning, information om föreningen samt försäljning av föreningens böcker och CD-skivor. Gösta Gansmark och Åke Moberg förevisade och berättade om DDSS. Guno Haskå höll föredrag under rubriken ”Osedligt leverne”. All aktivitet skedde i bibliotekets Atriumgård och deltagarantalet var stort. Under föredragen kunde man räkna till cirka 60 respektive 40 deltagare.

26 mars: Skånes Genealogiska Förbunds årsstämma i Malmö. Ombud för föreningen var: Ingemar Åkesson, Jan-Erik Norne, Rolf Nilsson och Margareta Wickström. Dagen var även vikt för utställningar där vår förening deltog med monter och försäljning av föreningens böcker och CD-skivor.

11 april: Föreningskväll. Allan Nilsson berättade om sin hembygd i Lyngby. 22 deltagare.

16 maj: ”Bott i Lund”. Föredrag av Fredrik Tersmeden. 25 deltagare.

5 september: ”Kända familjer i Lund under 1800-talet.” Föredrag av Eva-Helen Ulvros. 20 deltagare.

26 september: Föreningskväll. ”Att använda internet i släktforskningen”. Karolina Widell gav oss användartips samt presenterade föreningens nya hemsida. SGF medverkade med sitt bokbord och CD-skivor. Kvällen gav också möjlighet till samvaro och diskussion. 35 deltagare.

17 oktober: ”Släktforskning mer än kyrkböckerna. Vad rättsliga arkiv kan avslöja”. Föredrag av Kjell Åke Modéer. 36 deltagare.

21 november: "Oäkta barn". Föredrag av Niklas Hertzman.

34 deltagare

Projekt.

Norra Nöbbelövs projektet.

En arbetsgrupp på 6 personer har även i år varit sysselsatta med att kartlägga befolkningen på de olika gårdarna och torpen i Norra Nöbbelöv. Besök har bland annat gjorts på Folklivsarkivet, som hade en hel del att erbjuda. 2 deltagare ersattes av 2 nya under hösten. Dessa två bor och har sina rötter i Nöbbelöv, vilket tillfört arbetet ett nytt perspektiv. Sammanfattning och redovisning är det som återstår, vilket gruppen hoppas kunna slutföra under våren 2012.

Konferenser.

Kerstin Olsson deltog i SGF:s ordförandekonferens den 22 januari i Lomma. Konferens nummer två hölls i Lund den 17 september och där deltog Kerstin Olsson, Ingemar Åkesson och Karolina Widell.

Styrelsens tack för verksamhetsåret.

Styrelsen ber att framföra ett varmt tack till alla medlemmar och deltagare i föreningens verksamhet.

Ett likaså varmt tack till de medlemmar som beredvilligt bistått oss i det praktiska arbetet i föreningens arbete

Styrelsen

Kerstin Olsson

Ingemar Åkesson

Eva von Rosen

Rolf Nilsson

Jan-Erik Norne

Anders Lindberg

Rolf Carlsson

Margareta Wickström

Gravstensinventeringen nystartar

Gravstensinventeringen, som började redan i slutet av 1970-talet, har nystartat med en helt ny databas. Nytt utseende, nya sökmöjligheter och framför allt – nu matar inventerarna in alla uppgifter direkt i databasen!

Den nya databasen är efterlängtd och efterfrågad. Nu kan inventeringsarbetet ta fart på nytt. Och det arbetet är viktigare än någonsin. På många håll försvinner gravstenarna i rasande fart.

Sveriges släkt- och hembygdskare har sedan starten inventerat cirka 1.200 kyrkogårdar. Inledningsvis var det endast gravstenar från tiden före 1900 som skulle ingå i inventeringen, men senare sattes gränsen vid 1940.

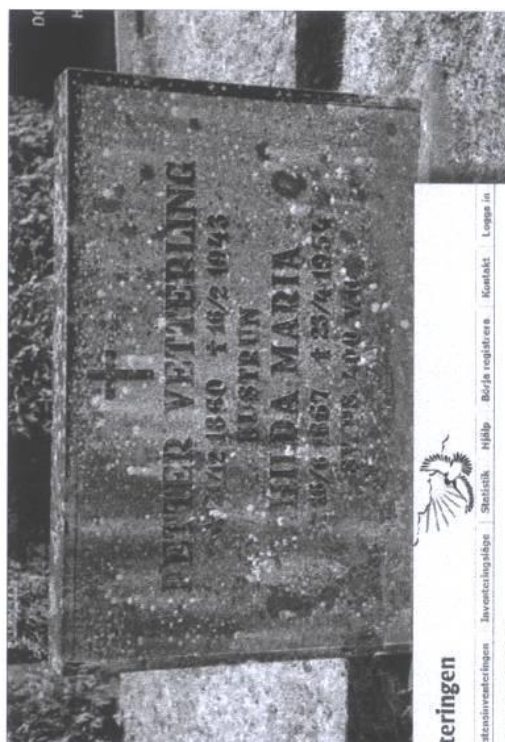
Det har dock visat sig att senare stenar nu tas bort i allt snabbare takt och det är därför oerhört viktigt att inventeringen omfattar alla stenar.

Under tiden som den gamla inventeringen steg-för-steg görs tillgänglig online, fyller vi nu på med nya inventeringar.

Du kan göra en insats! Gå in på Rötters hemsida - läs mer om Gravstensinventeringen, vilka kyrkogårdar som behöver inventeras och hur du kan hjälpa till!

 Sveriges
Släktforskarförbund

Tel 08-440 75 50 Epost info@genealogi.se webb www.genealogi.se

Lunds Släktforskarförening våren 2012

Program

- Måndagen den 6 februari kl.19.00 **Årsmöte.** Efter årsmötet ”**En torpare och hans familj**”. Föredrag av föreningens kassör Rolf Nilsson.
Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18 (till vänster in på gården).
- Lördagen den 17 mars Kl. 11.00-16.00 **Släktforskningens dag.** Arrangemang tillsammans med Stadsbiblioteket i Lund.
Lokal: Atriumgården, Stadsbiblioteket i Lund.
Se separat program på vår hemsida, nyhetsbrev och bibliotekets affischer och programblad.
- Lördagen den 24 mars Skånes Genealogiska Förbunds årsstämma.
- Måndagen den 23 april kl. 19.00 **”Anjalaförbundet – ett kärleksfullt myteri**”. Föredrag av Hugo Nordland från Historiska institutionen.
Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18 (till vänster in på gården).
- Måndagen den 21 maj kl. 19.00 **”Om fängelser och fångvård i arkiven**”. Föredrag av arkivarie Jan-Eric Bruun.
Lokal: Träffpunkt Laurentiigatan 18 (till vänster in på gården).

Torsdagar på Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20, Lund, kl. 09.00 – 12.00
träffas vår styrelsemedlem Ingemar Åkesson, som då också tjänstgör som *jourhavande släktforskare*. Om Ingemar är ledig finns alltid någon annan från vår förening på plats för att hjälpa er i forskarsalen.

Välkomna